

ТЪЛКУВАТЕЛНО ДЕЛО № 1 НК

ДО
ОБЩОТО СЪБРАНИЕ НА СЪДИИТЕ
ОТ НАКАЗАТЕЛНАТА КОЛЕГИЯ НА
ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД

И С К А Н Е

от председателя на Върховния касационен съд

ОТНОСНО: приемане на тълкувателно решение по някои въпроси за приложението на чл.78а НК в касационното производство.

ОСНОВАНИЕ: чл.124, ал.1, т.1 от Закона за съдебната власт.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА ВЪРХОВНИ СЪДИИ,

Съществува противоречива практика на съдебните състави от Наказателната колегия при Върховния касационен съд относно прилагането на института за освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание по чл.78а НК от касационната инстанция.

По разгледаните от ВКС производства, развили се по реда на глава двадесет и трета и тридесет и трета от НПК, постановените съдебни актове съдържат три групи противоречиви становища във връзка с приложението на чл.78а НК за първи път от касационната инстанция.

1. Така една част от съдебните състави са възприели становището, че касационната инстанция не разполага с процесуално правомощие да реализира административно- наказателната отговорност на подсъдимият, поради което при наличие на законовите предпоставки за приложение на чл.78а НК, въззивната инстанция се явява последната по неговото приложение. Неприложимостта на института на освобождаване от наказателна отговорност, с налагане на административно наказание от касационната инстанция се обосновава и със законовото изискване приложението на чл.78а НК да бъде проверимо поне в още една съдебна инстанция по реда на обжалването/ по общите правила-чл.313 вр. чл.305, ал.5 НПК и по особените - чл.378, ал.5 НПК или по реда на възобновяването (по общите правила-чл. 419, вр. чл. 337, ал. 1, т. 1 и чл. 346, т. 1 и 2 НПК и по особените – чл. 380 НПК).

В този смисъл са постановените решения № 313/2007 г. по н. д. № 1011/2006 г. на I н.о.; № 70/2007 г. по н. д. № 732/2006 г. на I н.о.; № 490/2002 г. по н.д. № 356/ 2002 г. на I н. о.; № 563/2011 г. по н.д. № 550/2010 г. на I н.о.; № 594/2006 г. по н.д. № 34/2006 г. на II н.о.; № 462/2007 г. по н.д. № 157/2007г. на II н.о.; № 187/2009 по н.д. № 170/2009 г. на III н.о.; № 176/2009 г. по н.д. 142/2009 г. на III н. о.; № 35/2010 г. по н.д. № 617/2009 г. на III н.о.

2. В други съдебни актове се застъпва противоположно разбиране. Съдът, като се позовава на основанията по чл. 425, ал. 1, т. 3 и чл. 354, ал. 2, т. 2, вр. чл. 354, ал. 1, т. 3 НПК, мотивира становището, че касационната инстанция разполага с правомощията, след като установи наличието на материално – правните предпоставки за императивното приложение на чл.78а НК да изменява въззивният съдебен акт, включително и в случаите на преквалифициране на деянието в по – леко наказуемо престъпление, като на основание чл. 78а НК освобождава подсъдимия (респективно осъдения) от наказателна отговорност, но поради липса на правомощия за постановяване на осъдителен диспозитив за първи път в производството пред ВКС, връща делото на въззивната инстанция за налагане на съответното по ал. 1 на тази норма административно наказание

глоба. Това разбиране се обосновава и с аргументи за относимостта на приложението на чл. 78а НК към въпросите за правилното приложение на закона във връзка с правомощията на ВКС по чл. 348, ал. 1, т. 1 НПК и тези по чл. 425, ал. 1, т. 3 НПК, които задължително следва да бъдат упражнени от касационния състав, при наличие на основания за това в полза на осъдения. Освен това се поддържа, че с връщане на делото на въззивната инстанция не се гарантира извършването на проверка по приложението на чл. 78а НК от две инстанции, доколкото съдебните актове, с които подсъдимите са освободени от наказателна отговорност по този ред, съгл. чл. 346 НПК не подлежат на касационна проверка или на проверка по реда на възобновяването по искане на осъдения, а на основание чл.420, ал. 2 НПК само по искане на Главния прокурор на Република България, както и че особените правила на чл. 380 НПК, препращащи към ЗААН се отнасят единствено до процедурата по глава двадесет и осма от НПК. В този смисъл са решения № 242/2009 г. по н.д. № 232/2009 г. на II н.о., № 169/2009 г. по н.д. № 88/2009 г. на II н.о. и № 481/2010 г. по н.д. № 341/2010 г. на I н.о., както и особеното мнение на член от състава по решение № 563/2011 г. по н.д. № 550/2010 г. на I н.о.,

3. Според следващото становище, обективизирано в решения № 482/2010 г. по н.д. № 478/2010 г. на III н.о., № 49/2009 г. по н.д. № 690/2008 г. на III н.о. и № 83/2011 г. по н.д. № 735/2010 г. на II н.о., при констатации за наличие на материално правните предпоставки за приложение на чл.78а НК касационният състав не връща делото за ново разглеждане, а изменя въззивното решение или присъда като освобождава подсъдимият, респ. осъдения от наказателна отговорност и му налага административно наказание. По посочените дела, след надлежна индивидуализация и на основание чл.425, чл.1, т.3 НПК на осъдения по н.д. № 478/2010 г. на III н.о., е определено наказание обществено порицание, по н.д. № 690/2008 г. на III н.о. глоба за трима, заменена на основание чл. 15, ал. 2 ЗААН с обществено порицание за двама от осъдените и глоба на осъдения по н.д. № 735/2010 г. дело.

Във връзка с посочената противоречива практика по прилагане на института на чл. 78а НК от касационната инстанция, която води и до неправилно приложение на закона и на основание чл.126, т.1 вр. чл.125 и чл. 124, ал. 1, т. 1, пр. 1 от Закона за съдебната власт правя следното

И С К А Н Е

Общото събрание на Наказателната колегия на Върховен касационен съд да приеме тълкувателно решение, с което да отговори на въпроса:

Какви са правомощията на касационната инстанция в производствата по глава двадесет и трета и тридесет и трета от НПК, когато установи наличието на материалните предпоставки за приложението на чл. 78а НК :

- да отмени решението и върне делото за ново разглеждане от въззивния състав за прилагане на институтът за освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание

- да измени въззивното решение само в частта с която да освободи подсъдимия от наказателна отговорност и върне делото на въззивния състав за определяне на административното наказание, - да измени въззивното решение, освободи подсъдимият от наказателна отговорност и да му наложи административно наказание .

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА

ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД:

/проф. ЛАЗАР ГРУЕВ/